

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Anexă la Ordinul MEC
nr.631 din 31.05.2023

REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
GEOGRAFIE
ÎN ANUL DE STUDII 2023-2024

Chișinău, 2023

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ GEOGRAFIE,
ANUL DE STUDII 2023-2024**

Preliminarii

Educația prin geografie permite elevilor să înțeleagă realitatea geografică naturală și social-economică la nivel local și global, să ia decizii înțelepte cu privire la planetă și resursele acesteia și să devină gânditori critici. Geografie în calitate de disciplină școlară scoate în evidență problemele-cheie ale prezentului – resurse de energie, apă, biodiversitate, climă, hazarde naturale, populație – punându-se accent pe dezvoltarea relațiilor cauzale și a relației timp-spațiu. Elevii studiază disciplina Geografie pentru a înțelege că Pământul se schimbă.

În acest sens, *Reperele metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina școlară Geografie pentru anul de studii 2023-2024*, elaborate conform ordinului Ministerului Educației și Cercetării nr. 631/2023 reprezintă viziunea de ansamblu asupra modului de realizare a procesului de predare-învățare-evaluare, eșalonat conform următoarelor dimensiuni:

- curriculumul scris/stabilit;
- curriculumul predat/operationalizat;
- curriculumul evaluat.

I. Curriculumul scris/stabilit

În anul de studii 2023-2024 formatul actelor normative școlare de tip reglator, specifice disciplinei școlare, aplicate în implementarea pachetului curricular la disciplina *Geografie*, include:

1) documente curriculare specifice disciplinei:

 Curriculum la disciplina Geografie pentru învățământul gimnazial și liceal (ordinul MECC nr.906/2019) implementat în clasele V-VIII și X-XII (ordinul MEC nr. 123/2022);

 Ghidul de implementare a curriculumului la Geografie, ediția 2019 pentru învățământul gimnazial și liceal, elaborat conform curriculumului, ediția anului 2019;

https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_gimnaziu_ro.pdf

https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_liceu_ro.pdf

 Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2021-2022;

https://mecc.gov.md/sites/default/files/18_geografie_repere_metodice_2021-2022_ro_final.pdf

 Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2022-2023

https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_repere_metodologice_2022-2023_ro_0.pdf

2) documente reglatorii de ordin general:

Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2023-2024 (Ordinul MEC nr. 200 din 28.02.2023); https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordin_si_plan_cadru_2023-2024_aprobat_si_plasat_pe_site.pdf

 Instrucțiunea privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal, ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.18; https://mecc.gov.md/sites/default/files/instructiune_teme_pentru_acasa.pdf

 Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar (ordinul MECC nr. 70/2020);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/regulamentul_privind_evaluarea_si_notarea_rezultatelor_invata_rii_promovarea_si_absolvirea_in_invatamantul_primari_si_secundar.pdf

✍ *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general* (ordinul MECC nr.635/2021);

https://mecc.gov.md/sites/default/files/ordinul_mecc_instrucțiune_ore_opționale_1.pdf

Conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, pentru anul de studii 2023-2024, disciplina **Geografie** are statut de disciplină *obligatorie* (gimnaziu - clasa a V-a – a IX-a, liceu - modelul I, III (clasa a X-a), modelul II-2.7, clasele a X-XII-a, profil umanistic/real; modelul II-2.7.2, clasele a X-a-XII-a, profil umanistic, modelul IV), *la alegere* (modelul II-2.7.1., III – clasele a XI-a a XII-a) a ariei curriculare *Educație socioumanistică*.

Disciplinele opționale recomandate de *Planul-cadru de învățământ primar, gimnazial și liceal pentru anul de studii 2023-2024* contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale prin prisma competențelor specifice **Geografiei**. Disciplinele opționale recomandate sunt prezentate în *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2023-2024* (linkul de acces a se vedea supra).

Procesul de organizare a activităților educaționale specifice disciplinelor opționale este reglementat de *Instrucțiunea privind procesul de selectare și organizare a disciplinelor opționale în învățământul general*. Curricula aprobată pentru disciplinele opționale poate fi accesată pe site-ul MEC www.mec.gov.md.

II. Curriculumul predat/operationalizat

II.1. Sugestii privind proiectarea didactică

Proiectarea didactică la disciplină va fi elaborată în baza unităților de învățare, concepute logic conform principiului de predare specific ciclului de școlaritate (exemplu: PLD clasa a IX-a, *Anexa nr.1*). Aplicarea proiectării în baza unităților de învățare exclude obligativitatea proiectului zilnic la geografie. Sugestii privind proiectarea didactică la Geografie sunt prezentate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2021-2022* (linkul de acces a se vedea supra).

Cadrul didactic la disciplină:

- va proiecta o evaluare inițială, desfășurată pe durata unei lecții separate sau pentru o secvență din lecție;
- va respecta cerințele față de întocmirea documentației școlare privind proiectarea demersului didactic la geografie.

La proiectarea extensiei curriculare la disciplina **Geografie**, cadrul didactic va respecta unitățile de conținut propuse pentru clasele a XI-a și a XII-a, prevăzute pentru extensie curriculară.

Rămân în vigoare cerințele la proiectarea demersului didactic pentru elevii/elevele cu cerințe educaționale speciale prezentate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2021-2022* (linkul de acces a se vedea supra).

II.2. Sugestii metodologice privind procesul de predare-învățare

În vederea implementării prevederilor curriculumului scris, cadrele didactice și cadrele de conducere vor organiza procesul educațional la disciplina școlară **Geografie**, după cum urmează:

Atenție! În toate clasele (a V-IX-a și a X-XII-a), în baza curriculumului disciplinar 2019 (ordinul MECC nr.906/2019).

În conformitate cu curriculumul disciplinar se vor realiza obligatoriu lucrări practice: în învățământul gimnazial- una în clasa a V-a și câte două în clasele VI-IX-a; în învățământul liceal- câte două în clasele a X-XI-a și una în clasa a XII-a.

Atenție! În Clasa a IX-a sunt proiectate conform curriculumului 2 lucrări practice, inclusiv pentru instituțiile cu predare în limba rusă:

1. *Dinamica și structura populației din localitate / comună, evaluate în baza algoritmului (lucrare practică).*
2. *Obiective turistice din localitatea natală / țară: exemple de valorificare și promovare (lucrare practică), exemple recomandate: Anexa nr.2.*

Amintim că, managementul didactic al lucrărilor practice presupune, din partea cadrului didactic, respectarea timpului alocat – minimum 45 de minute, desfășurate obligatoriu în cadrul orei la clasă sau vizită/excursie cu realizarea produsului școlar specific - Fișă de observații realizate în baza excursiilor și vizitelor tematice la unele obiective social-economice din localitate / țară (unități economice, obiective turistice ș.a.), ghidate de profesor (*exemplu pag 54.-55. din Ghidul de Implementare a curriculumului ediția 2019, (linkul de acces a se vedea supra).*)

Algoritmul managementului lucrărilor practice dar și al activităților educaționale de promovare a educației geografice în învățământul secundar pot fi cele recomandate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2021-2022* (linkul de acces a se vedea supra).

III. Curriculumul învățat/realizat/atins

Aspecte didactice și de management curricular la disciplină

În anul de studii 2023-2024 monitorizarea implementării curriculumului la disciplină (ediția 2019) revine administrațiilor instituțiilor de învățământ, specialiștilor responsabili de monitorizarea procesului educațional din cadrul OLSDÎ care vor informa cadrele didactice despre acțiunile planificate în acest scop, pornind de la obiectivele unei monitorizări curriculare:

- implementarea deciziilor curriculare oficiale,
- respectarea finalităților de către personalul didactic la nivelul proiectării activităților de învățare;
- organizarea contextelor de învățare derulate la nivel de clasă și instituție de învățământ;
- evoluția performanțelor școlare (comportamentelor) ale elevilor manifestate la lecție, în școală și în societate.

În context, rămân în vigoare recomandările *Reperelor metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2022-2023* (linkul de acces a se vedea supra) privind:

- **tematicile de cercetare profesională și liniile directorii** de referință implementării elementelor de noutate ale curriculumului la disciplină;
- **agenda activităților extrașcolare;**
- **responsabilitățile** cadrului didactic, șefului Comisiei metodice, directorului adjunct în organizarea eficientă a activităților didactice de referință disciplinei *Geografie*.

IV. Curriculumul evaluat

Evaluarea rezultatelor școlare la disciplina Geografie și la disciplinele opționale se realizează în conformitate cu *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar (Ordinul MECC nr. 70/2020).*

Tehnologia unei evaluări fondate la geografie sau la o disciplină opțională trebuie să respecte recomandările prezentate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2021-2022* (linkul de acces a se vedea supra).

Rezultatele obținute la evaluarea inițială nu se trec în catalog, servind ca repere pentru măsurarea progresului elevilor.

Numărul de evaluări sumative pe durata unui semestru este egal cu numărul de unități de învățare proiectate (*de respectat numărul de unități recomandate de curriculum disciplinar 2019 (ordinul MECC nr.906/2019), în tabelul administrarea disciplinei școlare Geografie, ciclul gimnazial și liceal*). Cadrul didactic înregistrează în catalog notele acordate elevilor la evaluările formative și sumative, respectând ritmicitatea notării conform prevederilor curriculare.

În cazul elevilor declarați corigenți sau amânați semestrial/anual, numărul de probe scrise pentru lichidarea corigenței va fi cel puțin trei, instrumentul de evaluare conținând: competențele specifice evaluate; obiectivele de evaluare; itemii în corespundere cu obiectivele de evaluare; baremul de corectare, schema de convertire a punctelor în note. Examinarea se face din toată materia studiată de elevi în semestrul/anul școlar.

În atenția cadrelor didactice: În clasa a V-a, în vederea asigurării tranziției graduale de la evaluarea criterială prin descriptorii (în ciclul primar) la sistemul de evaluare și notare (în ciclul gimnazial), pe durata lunilor septembrie – octombrie 2023, rezultatele învățării nu vor fi apreciate cu note. (pct. 45 al *Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*). De asemenea pe durata lunilor noiembrie-decembrie nu se vor înregistra în catalogul școlar notele insuficiente la evaluările sumative, cadrele didactice realizând repetat proba de evaluare cu același grad de complexitate.

Atenție! În clasa a V-a *Lucrarea practică „Orientarea în orizontul local” nu va fi apreciată cu notă. Iar prima Evaluare sumativă se va planifica și realiza în luna noiembrie 2023.*

Tezele semestriale în învățământul liceal, în anul de studii 2023–2024, vor fi organizate conform curriculumului disciplinar, ediția 2019, în conformitate cu Anexa la *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2023-2024*, aprobat prin Ordinul MEC nr. 200 din 28.02.2023. Pentru Modelul IV (general) de Plan cadru în învățământul liceal, disciplina la solicitare la tezele semestriale din sesiunile de iarnă/vară va fi selectată de către elevi conform recomandărilor prezentate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2021-2022* (linkul de acces a se vedea supra).

V. Aspecte cu privire la atestarea cadrelor didactice:

Se recomandă la disciplina școlară Geografie prezentarea produsului de succes din practica educațională cu referire nemijlocită la experiența de cadru didactic care predă această disciplină:

Pentru conferirea/confirmarea gradului didactic unu	Pentru conferirea/confirmarea gradului didactic superior
Metodologie de formare a anumitor competențe, valorificată de către candidat	Metodologie de formare a anumitor competențe, elaborată de către candidat
Materiale didactice elaborate, manuale, inclusiv digitale și aplicarea lor la clasă/ în cadrul activităților psihopedagogice sau de grup	Materiale didactice elaborate, manuale, inclusiv digitale aprobatе de către minister sau în cadrul unei catedre de specialitate și propuse spre implementare în școli

Strategie de predare/ învățare/ evaluare cu elemente de TIC, <u>aprobată de o catedră de specialitate</u> și valorificată la clasă	Strategie de predare/ învățare/ evaluare, inclusiv cu valorificarea TIC, <u>elaborată în cadrul unui grup de lucru aprobat de către minister</u> și propusă spre implementare în școli.
Program specific de lucru cu elevii dotați/ cu CES etc. <u>elaborat în cadrul unui grup de lucru (aprobat de către instituție, OLSDI)</u> și propus spre implementare în școli.	Program specific de lucru cu elevii dotați/ cu CES etc., <u>elaborat în cadrul unui grup de lucru (aprobat de către minister)</u> și propus spre implementare în școli.
Activități transdisciplinare și modalități eficiente de dezvoltare a competențelor (<i>la geografie, de selectat de exemplu una</i>) cu caracter integrator.	Set de activități transdisciplinare, prezentarea modelului propriu de soluționare a unei probleme didactice (<i>întâlnită în practica de lucru cu elevii la disciplina geografie</i>).
Suport didactic (<i>la geografie</i>) propus în activitatea de formare continuă cu profesorii, la nivel de instituție.	Suport didactic propus în activitatea de formare continuă cu profesorii, <u>la nivel de raion/regiune sau national.</u>

VI. Temele pentru acasă la disciplină

Aspecte metodologice privind temele pentru acasă la disciplina *Geografie* pot fi consultate în *Reperete metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplina școlară Geografie în anul de studii 2020-2021* (linkul de acces a se vedea supra) cu respectarea strictă a *Instrucțiunii privind managementul temelor pentru acasă, în învățământul primar, gimnazial și liceal*, ordinul MECC nr. 1249 din 22.08.18.

VII. Asigurarea didactică la disciplina Geografie

În anul de studii 2023-2024 pentru realizarea procesului educațional la *Geografie*, rămân în vigoare sursele didactice aprobate de MEC, care pot fi accesate și utilizate în format digital, pe <http://ctice.gov.md/manuale-scolare/>

Corina LUNGU, consultant principal, Ministerul Educației și Cercetării, drd., GDS

Elena SOCHIRCĂ, conferențiar universitar, dr., Universitatea de Stat din Tiraspol, Facultatea de Geografie

Svetlana AXÎNTI, șef direcție management curricular, DGETS mun. Chișinău profesor de geografie, Liceul de Creativitate și Inventică „PROMETEU-PRIM”, GDS

Elena BEREGOI, director, IPLT „Mihail Kogălniceanu”, profesor de geografie, GDS.

Competențe specifice	Unități de competență	Unități de conținut	Noțiuni	Obiective geografice	Nr. de ore	Data	Note	
1. Unitatea de învățare „TERITORIUL ȘI RESURSELE NATURALE.” 7 ore								
<p>1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului.</p> <p>2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic.</p> <p>4. Investigarea spațiului geografic prin conexiuni interdisciplinare, din perspectiva educației pe tot parcursul vieții.</p>	<p>1.2. Sistematizarea unor elemente, procese și fenomene social-economice după anumite criterii.</p> <p>1.3. Aprecierea realității geografice social-economice prin mijloace și limbaje specifice.</p>	<p>1. Teritoriul și poziția economico-geografică.</p>	Poziție economico-geografică.		1			
		<p>2. Organizarea administrativ-teritorială. * <i>Evaluare inițială (20 min.)</i></p>	Unitate administrativ-teritorială, comună, oraș, municipiu.	<p>Raioane: 32. Unități administrativ-teritoriale autonome: Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, Unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului. Municipii: Bălți, Cahul, Ceadâr-Lunga, Chișinău, Comrat, Edineț, Hâncești, Orhei, Soroca, Strășeni, Tighina (Bender), Tiraspol, Ungheni.</p>	1			
	<p>2.2. Relaționarea elementelor social-economice pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice.</p> <p>2.3. Formularea unor convingeri despre realitatea geografică social-economică, pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice.</p> <p>4.1. Argumentarea realității geografice social-economice, realizând conexiuni interdisciplinare</p>		<p>3. Resursele naturale: noțiuni generale și clasificare. Resursele minerale utile.</p>	Condiții naturale, resurse naturale,		1		
			<p>4. Resursele climatice și resursele de apă.</p>	Resurse agroclimatice.		1		
			<p>5. Resursele de sol și resursele biologice.</p>	Fond funciar.		1		
			<p>6. Probleme actuale: asigurarea cu resurse naturale, protecția resurselor naturale.</p>			1		
	1.2.; 1.3.; 2.2.; 4.1.	7. EVALUARE SUMATIVĂ LA UNITATEA DE ÎNVĂȚARE „TERITORIUL ȘI RESURSELE NATURALE”.				1		

Competențe specifice	Unități de competență	Unități de conținut	Noțiuni	Nr. de ore	Data	Note
2. Unitatea de învățare „POPULAȚIA ȘI AȘEZĂRILE UMANE”.						
			8 ore			
<p>1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului.</p> <p>2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic.</p> <p>3. Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană.</p>	<p>1.1. Utilizarea terminologiei geografice pentru caracterizarea realității geografice social-economice.</p> <p>1.2. Sistematizarea unor elemente, procese și fenomene social-economice după anumite criterii.</p> <p>2.1. Reprezentarea grafică și cartografică a unor elemente social-economice utilizând date statistice.</p> <p>2.2. Relaționarea elementelor social-economice pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice.</p> <p>3.1. Analizarea relațiilor cauzale ale unor situații-problemă social-economice la nivel local și național.</p> <p>3.2. Deducerea unor măsuri de soluționare a situațiilor-problemă ale mediului la nivel local și național.</p>	8. Evoluția numerică și mișcarea naturală a populației.	Natalitate, mortalitate, bilanț natural al populație.	1		
		9. Migrația populației: factori și tipuri de migrații.	Migrația populației, emigrare, imigrare.	1		
		10. Repartiția spațială a populației.		1		
		11. Structura populației: demografică, etnică, confesională, economică. Resursele umane și șomajul.	Îmbătrânire demografică, depopulare, resurse umane.	1		
		12. Dinamica și structura populației din localitate / comună, evaluate în baza algoritmului (lucrare practică).		1		
		13. Așezările umane: caracteristici generale, clasificare. Așezările rurale și urbane: evoluția, rețeaua de așezări, caracteristici.	Urbanizare.	1		
		14. Probleme actuale: securitatea demografică a țării, amenajarea așezărilor umane.		1		
	1.1.; 2.2.; 3.1.; 3.2.	15. EVALUARE SUMATIVĂ LA UNITATEA DE ÎNVĂȚARE „POPULAȚIA ȘI AȘEZĂRILE UMANE”.		1		

Competențe specifice	Unități de competență	Unități de conținut	Noțiuni	Nr. de ore	Data	Note
3. Unitatea de învățare „ECONOMIA NAȚIONALĂ (SECTORUL PRIMAR ȘI CEL SECUNDAR)”.				11 ore		
<p>1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului.</p> <p>2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic.</p> <p>3. Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană.</p> <p>5. Valorificarea patrimoniului natural și cultural sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic.</p>	<p>1.2. Sistematizarea unor elemente, procese și fenomene social-economice după anumite criterii.</p> <p>1.3. Aprecierea realității geografice social-economice prin mijloace și limbaje specifice.</p> <p>2.2. Relaționarea elementelor social-economice pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice.</p> <p>2.3. Formularea unor convingeri despre realitatea geografică social-economică, pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice.</p> <p>3.2. Deducerea unor măsuri de soluționare a situațiilor-problemă ale mediului la nivel local și național.</p> <p>5.2. Propunerea unor proiecte de caracter antreprenorial cu referire la patrimoniul natural și cultural național.</p>	16. Economia națională: noțiuni generale; structura pe sectoare și pe ramuri.	Economie națională, produs intern brut, materie primă, produs finit.	1		
		17. Agricultura și industria alimentară: structura pe ramuri; factorii de dezvoltare și de amplasare.		1		
		18. Cultura cerealelor, a plantelor tehnice și industriile de prelucrare.		1		
		19. Legumicultura, pomicultura și industria conservelor.		1		
		20. Viticultura și industria vinicolă.		1		
		21. Creșterea animalelor și industriile produselor animaliere.		1		
		22. Industria grea: structura pe ramuri; factorii de amplasare. Industria energetică.		1		
		23. Industria constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor.		1		
		24. Industriile chimică, a materialelor de construcție și de prelucrare a lemnului.		1		
		25. Industria ușoară: structura pe ramuri; factorii de amplasare.		1		
	1.2.; 1.3.; 2.2.; 3.2.	26. EVALUARE SUMATIVĂ LA UNITATEA DE ÎNVĂȚARE „ECONOMIA NAȚIONALĂ (SECTORUL PRIMAR ȘI CEL SECUNDAR)”.		1		

Competențe specifice	Unități de competență	Unități de conținut	Noțiuni	Nr. de ore	Data	Note	
4. Unitatea de învățare „ECONOMIA NAȚIONALĂ (SECTORUL TERȚIAR) ȘI DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ”. 8 ore							
<p>1. Interpretarea realității geografice prin mijloace și limbaje specifice, manifestând interes pentru dezvoltarea sustenabilă a mediului.</p> <p>2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic.</p> <p>3. Explorarea unor situații-problemă ale mediului local, regional și global, demonstrând responsabilitate și respect față de natură și societatea umană.</p> <p>5. Valorificarea patrimoniului natural și cultural sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic.</p>	<p>1.1. Utilizarea terminologiei geografice pentru caracterizarea realității geografice social-economice.</p> <p>1.3. Aprecierea realității geografice social-economice prin mijloace și limbaje specifice.</p>	<p>27. Sectorul serviciilor: structura pe ramuri; comerțul; turismul.</p>		1			
		<p>2.3. Formularea unor convingeri despre realitatea geografică social-economică, pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice.</p>	<p>28. Obiective turistice din localitatea natală / țară: exemple de valorificare și promovare (lucrare practică).</p>		1		
			<p>29. Transportul și comunicațiile.</p>	Trafic de mărfuri, trafic de călători.	1		
			<p>30. Relațiile economice externe.</p>	Export, import.	1		
		<p>3.1. Analizarea relațiilor cauzale ale unor situații-problemă social-economice la nivel local și național.</p>	<p>31. Probleme actuale: securitatea energetică și alimentară a țării; promovarea potențialului turistic.</p>		1		
		<p>3.2. Deducerea unor măsuri de soluționare a situațiilor-problemă ale mediului la nivel local și național.</p>	<p>32. Republica Moldova în contextul globalizării, colaborării regionale și a dezvoltării sustenabile. Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană.</p>		1		
		<p>5.1. Estimarea impactului uman asupra patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile.</p>	<p>33. Probleme actuale: securitatea regională, promovarea dezvoltării sustenabile.</p>		1		
	1.1.; 1.3.; 3.2.; 5.1.	<p>34. EVALUARE SUMATIVĂ LA UNITATEA DE ÎNVĂȚARE „ECONOMIA NAȚIONALĂ (SECTORUL TERȚIAR) ȘI DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ”.</p>		1			

Lucrări practice , clasa a IX-a

Lucrare practică nr.1

Evaluarea dinamicii și structurii populației din localitate / comună, în baza algoritmului

Competența specifică 2. Raportarea realității geografice la suporturi statistice, grafice și cartografice, dovedind spirit analitic și practic.

Unități de competență:

2.2. Relaționarea elementelor social-economice pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice

2.3. Formularea unor convingeri despre realitatea geografică social-economică, pe baza suporturilor statistice, grafice și cartografice

Resurse procedurale: observația, discuția dirijată, analiza datelor statistice, a hărților și a surselor de informații, studiul individual, observația.

Resurse materiale: hărți tematice, <https://statistica.gov.md/ro>, algoritmul lucrării practice:

La realizarea lucrării practice cu conținutul reflectat mai sus se recomandă respectarea unui **algoritm**:

1. Dinamica numerică a populației;
2. Densitatea populației;
3. Mișcarea naturală a populației;
4. Migrațiile populației;
5. Structura pe grupe de vârste a populației;
6. Structura pe gen a populației;
7. Structura etnică a populației;
8. Structura confesională a populației;
9. Structura social-economică a populației.
10. Concluzii cu privire la situația demografică a populației localității/comunei.

Produs final: prezentare electronică, broșură, poster, pliant, portofoliu etc.

1. **Dinamica numerică a populației** – se va analiza dinamica numărului populației localității/comunei în ultimele decenii, în baza datelor statistice curente/în baza datelor obținute la recensămintele populației. Se va menționa anul atestării documentare a localității/comunei. Se vor stabili tendințele în dinamica populației localității, cauzele și perspectivele

<https://statistica.gov.md/ro/recensamantul-populatiei-si-al-locuintelor-2014-122.html>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=295&id=2234>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&id=4290>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=462&id=3853>

<https://old.statistica.md/category.php?l=ro&idc=103&>

2. **Densitatea populației** – se va calcula densitatea medie a populației localității/comunei conform formulei. Se vor analiza factorii care influențează valorile densității populației.

3. **Mișcarea naturală a populației** – se vor analiza principalii indicatori demografici care caracterizează mișcarea naturală a populației (rata natalității, rata mortalității, rata bilanțului natural) în ultimii ani/decenii și se vor stabili tendințele și cauzele unei astfel de evoluții.

http://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice/20%20Populatia%20si%20procesele%20demografice_POP010_POPro/?rxid=9a62a0d7-86c4-45da-b7e4-fecc26003802

https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/33

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=462&id=3751>

<https://old.statistica.md/category.php?l=ro&idc=103&>

4. **Migrațiile populației** – se va analiza migrația internă și cea externă în funcție de accesul la date statistice.

https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/34

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=295&id=2359>

5. **Structura pe grupe de vârste a populației** – se va analiza structura populației pe cele trei grupe de vârstă (populația tânără, populația adult și populația vârstnică); indicele de îmbătrânire demografică.

https://statistica.gov.md/ro/coeficientul-imbataranirii-populatiei-9986_60221.html

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&>

6. **Speranța de viață la naștere** – aplicarea calculatorului speranței de viață la naștere:

<https://statbank.statistica.md/pxweb/application/calculatoridv/Default.aspx?lang=ro-RO>

7. **Structura pe gen a populației** – se va analiza câte femei revin la 100 de bărbați (indicele de masculinitate) sau câți bărbați revin la 100 de femei (indicele de feminitate); în funcție de rezultatele obținute, vor fi stabiliți factorii care influențează structura pe gen a populației.

https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/28

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&>

8. **Structura etnică a populației** – în baza datelor recensămintelor 2004 și 2014 vor fi analizate modificările în structura etnică a populației a localității/comunei.

<https://statistica.gov.md/ro/recensamantul-populatiei-si-al-locuintelor-2014-122.html>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=295&id=2234>

9. **Structura confesională a populației** în baza datelor recensămintelor 2004 și 2014 vor fi analizate modificările în structura confesională a populației a localității/comunei;

<https://statistica.gov.md/ro/recensamantul-populatiei-si-al-locuintelor-2014-122.html>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=295&id=2234>

10. **Structura social-economică a populației** – se va analiza rata de activitate economică a populației; structura populației pe sectoare de activitate; rata șomajului.

<https://statistica.gov.md/ro/recensamantul-populatiei-si-al-locuintelor-2014-122.html>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=462&id=3845>

<https://old.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&>

Lucrare practică nr.2

Obiective turistice din localitatea natală / țară: exemple de valorificare și promovare

Competența specifică 5. Valorificarea patrimoniului natural și cultural sub aspect social, intercultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic

Unități de competență:

5.1. Estimarea impactului uman asupra patrimoniului natural și cultural din perspectiva dezvoltării sustenabile

5.2. Propunerea unor proiecte de caracter antreprenorial cu referire la patrimoniul natural și cultural național

Resurse procedurale: observația, discuția dirijată, analiza hărților și a surselor de informații, studiul individual, observația pe teren, vizite, excursii, fișe de observație.

Resurse materiale: hărți tematice, aplicația Google Maps, ghiduri turistice.

La realizarea lucrării practice cu conținutul reflectat mai sus se recomandă respectarea unui algoritm, excursie și completarea fișei de observație se recomandă utilizarea exemplului de Fișă de observații pentru vizitele/excursiile geografice, pag 54-55 din https://mecc.gov.md/sites/default/files/geografie_gimnaziu_ro.pdf.

Algoritm:

1. Selectarea obiectivului turistic;
2. Accesibilitate (poziție geografică, condiții de acces);
3. Încadrarea obiectivului turistic în categoria de resurse atractive pentru turism (resurse aparținând cadrului natural (relief (macrostructuri și forme), structuri geologice inedite, climat, hidrografie, floră, faună); arii protejate; resurse aparținând cadrului antropic (edificii și instituții cu funcție atractivă; activități și evenimente cu atribute atractive).

4. Baza tehnico-materială pentru turism (infrastructura generală și infrastructura pentru turism (baze de cazare; transport; structuri de alimentație, prețuri ș.a.))
5. Resurse umane implicate în activitatea turistică;
6. Activități de promovare și valorificare a obiectivului turistic: situația reală;
7. Propunerea unor proiecte de caracter antreprenorial cu referire la obiectivul turistic vizat, exemple/soluții propuse de elevi.

Vizită/excursie la obiectivul turistic (cu clasa, în grupuri, individual): se va completa fișa de observație.

Produs final: prezentarea obiectivului turistic prin PPT, imagini foto, video, pliant, broșură, traseu realizat în Google Maps ș.a.

